

Ministerul Educației

art Klett

Carmen Camelia Rădulescu
Ionuț Popa

4

Geografie

Clasa a IV-a

Cuvânt-înainte

Te trezești în fiecare dimineață. Te speli, mănânci și mergi la școală. Zi de zi. Pare o obișnuință, ceva la care aproape că nu te mai gândești, o rutină zilnică... deșteptătorul, micul dejun, drumul până la școală, orele de curs, activitățile de fiecare după-amiază și seara... la somn. A doua zi, de la capăt. La sfârșit de săptămână și în vacanțe, activități recreative, excursii, vizite, ieșiri în natură sau în alte localități.

Poate că ți se pare ciudat, dar tot ceea ce este descris mai sus înseamnă... geografie! Dimineața, ziua, seara și noaptea fac parte din ceea ce în geografie se numește *ciclul zi-noapte* sau *ciclul circadian*, rezultatul unei mișcări pe care tu nu o simți, dar care există, pentru că Pământul, planeta noastră, se rotește în jurul axei sale. Faptul că în fiecare dimineață te trezești și că afară este lumină are legătură cu acest *ciclu zi-noapte*.

Apoi te speli, iar acest lucru aparent banal are, în simplul fapt că apa curge la chiuvetă, mai multă geografie decât îți poți închipui. Pentru ca tu să poți deschide robinetul și apa să curgă, este nevoie ca undeva, nu departe de localitatea în care trăiești, să existe un loc unde sunt captate apele unui râu, ale unui lac sau ape subterane; acestea sunt pompate într-o stație de curățare și de tratare, pentru ca apoi apa să îți fie distribuită în casă. Râurile, lacurile și apele subterane sunt elemente ce alcătuiesc *hidrografia* locului în care trăiești și constituie o mică parte din *cadrul natural* al localității tale. Lumina de la becul pe care îl aprinzi și îl stingi zi de zi este *energie electrică*, produsă într-o centrală electrică, o componentă a unui alt domeniu geografic: industria energiei electrice, parte a *geografiei umane*. Masa pe care mănânci și cea la care îți faci temele sunt produse ale industriei lemnului, care prelucrează o resursă naturală foarte valoroasă: *lemnul*; iar pădurea este tot geografie.

Locuința/casa ta are o formă care poate fi reprezentată în *plan* (adică pe o coală de hârtie), drumul de acasă până la școală poate fi reprezentat, de asemenea, pe un plan, la fel școala, cartierul, localitatea în care trăiești, toate pot fi reprezentate pe planuri și pe *hărți*. Și toate sunt legate de geografie. Pentru că geo... grafia înseamnă chiar asta: să reprezinți (*grafia*, în limba greacă) elementele de la suprafața Pământului, *geo*.

Mai mult decât atât, chiar tu ești geografie! Pentru că ești o persoană, un băiat sau o fată, locuitor al unei localități, adică parte a *populației* acelei localități. Ești unul dintre locuitorii satului sau orașului în care trăiești, ești unul dintre locuitorii județului și regiunii în care se află *orizontul local*. Ești unul dintre locuitorii României, o țară a continentului Europa, un continent al planetei Pământ, una dintre planetele Sistemului Solar...

Geografia este în jurul tău și tu faci parte din geografie. Puteți fi cei mai buni prieteni.

Succes!

Prezentarea manualului

Modern, actual, adaptat învățării centrate pe elev prin formarea și dezvoltarea de competențe, manualul de geografie pentru clasa a IV-a propune un nou model didactic: învățarea prin observare, explorare, analiză și interpretare.

O unitate de învățare cuprinde lecții de predare-învățare interactive, centrate pe formarea de competențe, activități de recapitulare, autoevaluare și un test de evaluare.

Instrucțiuni de utilizare a manualului

Manualul cuprinde:

varianta tipărită

+

varianta digitală similară cu cea tipărită, având în plus peste 110 AMII, activități multimedia interactive de învățare, cu rolul de a spori valoarea cognitivă.

Activitățile multimedia interactive de învățare sunt de trei feluri și sunt simbolizate pe parcursul manualului astfel:

AMII static, de ascultare activă și de observare dirijată a unei imagini semnificative

Activitate animată, filmuleț sau scurtă animație

Activitate interactivă, de tip exercițiu sau joc, în urma căreia elevul are feedback imediat

În debutul versiunii digitale a manualului sunt prezente instrucțiuni detaliate cu privire la structura meniului și la modul de navigare.

Lecțiile urmează două direcții de abordare:

1. În situațiile în care se dezvoltă elementele introductive de *geografie* parcurse în anii anteriori de studiu la *științe* sau la alte discipline, se face apel la achizițiile anterioare și, prin sarcini de lucru și activități de învățare deductive sau inductive, gândirea elevului este orientată către răspunsurile de care are nevoie pentru a înțelege noile conținuturi.
2. Când se introduc informații noi, pentru a facilita înțelegerea și asimilarea acestora, explicațiile sunt oferite gradual, într-o formă atractivă, dar menită să dezvolte simțul de observație, logica (prin intermediul rubricii *Descopăr*) și gândirea (prin intermediul rubricii *Explic*), într-un limbaj adecvat nivelului de vârstă al elevilor și particularităților lor cognitive și afectiv-atitudinale.

Leția de predare-învățare cuprinde rubrici/secvențe de învățare care se completează reciproc, oferind o viziune integrată asupra temelor abordate.

Îmi amintesc

Se găsește, de regulă, la începutul unei lecții noi sau al unei noi secvențe de învățare. Face apel la achizițiile anterioare ale elevului, fie din anii trecuți, fie din lecțiile precedente.

Observ

Are la bază un suport grafic, cartografic sau fotografic și presupune observarea activă de către elev a realității geografice înconjurătoare, urmată de sarcini de lucru care să conducă la înțelegerea procesului sau fenomenului respectiv.

Descopăr

Este secvența prin care elevul descoperă elementele (naturale sau introduse de om) ce formează realitatea observată, direct, în viața de zi cu zi, sau indirect, prin intermediul imaginilor, suporturilor cartografice și grafice.

Rețin

Este expresia sintetică a lecției, secvența care conduce spre dobândirea competențelor (în termeni de cunoștințe, atitudini, aptitudini) ce fac obiectul programei școlare.

Aplic

Secvențele de aplicații cuprind activități de fixare a cunoștințelor, dar și activități de formare și exersare a abilităților intelectuale și practice (deprinderi, priceperi).

Explic

Are rolul de a oferi învățătorului un feedback imediat legat de felul în care elevul a înțeles noțiunile predate și totodată legat de modul în care acesta își dezvoltă gândirea critică, gândirea creatoare.

Vocabular

Geografia utilizează o multitudine de termeni de specialitate grupați în rubrica *Vocabular* și semnalizați distinct pe parcursul lecției, al căror înțeles este explicat și detaliat și în manualul digital.

Metode complementare de evaluare

Metodele complementare de evaluare utilizate facilitează atât identificarea modului de atingere a competențelor (portofoliul, proiectul, investigația, autoevaluarea), cât și observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor prin scările de clasificare și listele de control/verificare. Importanța și scopul fiecărei metode sunt explicate într-un mod atractiv pentru elev. În paralel, sunt oferite posibilități de observare, de apreciere și (auto)evaluare relevante: activități pe grupuri/echipe/în perechi, jocul geografic, activități practice, activități extrașcolare.

Competențe generale

1. Prezentarea realității observabile, cu ajutorul terminologiei generale și specifice
2. Utilizarea elementelor semnificative din matematică, științele naturii și disciplinele sociale, în înțelegerea realității înconjurătoare
3. Relaționarea realității înconjurătoare cu reprezentarea ei cartografică
4. Dezvoltarea interesului pentru cunoașterea orizontului local, a țării și a lumii contemporane

Competențe specifice

- 1.1. Identificarea unor termeni geografici în texte/contexte/situații de învățare diferite
- 1.2. Precizarea, în cuvinte proprii, a sensului termenilor geografici de bază
- 1.3. Utilizarea termenilor geografici simpli în contexte cunoscute
- 2.1. Aplicarea unor elemente și operații matematice minime în înțelegerea unor situații reale observate
- 2.2. Aplicarea unor elemente și cunoștințe dobândite la alte discipline (științe ale naturii, istorie, științe sociale) în descrierea și explicarea realității înconjurătoare
- 2.3. Identificarea unor fenomene și procese cu caracter geografic din mediul înconjurător al orizontului local, al regiunii, țării și continentului
- 3.1. Identificarea poziției elementelor reprezentate pe hartă
- 3.2. Utilizarea semnelor și a altor reprezentări convenționale
- 3.3. Raportarea corectă a poziției unor elemente pe reprezentările cartografice
- 3.4. Utilizarea unor reprezentări grafice și cartografice simple
- 4.1. Dezvoltarea curiozității de cunoaștere a elementelor geografice caracteristice orizontului local, țării și lumii contemporane
- 4.2. Dobândirea interesului pentru înțelegerea rolului mediului înconjurător pentru viața și activitatea societății
- 4.3. Dezvoltarea interesului pentru cunoașterea și înțelegerea diversității naturale și umane

Cuprins

Unitatea 1. Elemente de geografie a orizontului local și apropiat

Orizontul apropiat

1. Clasa, școala, cartierul, localitatea	8
2. Orientarea și distanțele în orizontul apropiat ..	10
3. Planul clasei, al școlii, al locuinței, al cartierului și al localității	12
Recapitulare/Autoevaluare	16/17

Orizontul local

4. Orizontul, linia orizontului, punctele cardinale ..	18
5. Hărți ale orizontului local	22
Caracteristici generale observabile ale orizontului local	
6. Relief, hidrografie, vegetație	24
7. Populație, așezări, activități ale oamenilor ...	28

Recapitulare/Autoevaluare	32/33
---------------------------------	-------

Modificări observabile și repere de timp

8. Modificări observabile în realitatea înconjurătoare	34
9. Repere de timp: ora, ziua, săptămâna, anul, calendarul	36

De la orizontul local la țară

10. Localitatea natală. Regiunea înconjurătoare	38
11. De la orizontul local la regiune și țară.....	40
Recapitulare/Autoevaluare	42/43
Test de evaluare sumativă	44
Învăță să înveți (I)	45

Unitatea 2. România - Elemente de geografie generală

Limite și vecini

12. Limite și vecini	48
----------------------------	----

Caracteristici naturale

13. Relieful. Caracteristici generale și trepte de relief	50
14. Clima, apele, vegetația, animalele și solurile	52
Recapitulare/Autoevaluare	56/57

Caracteristici introduse de om

15. Locuitorii și așezările omenești	58
16. Activitățile economice	
A. Resursele și activitățile industriale	60
B. Principalele produse agricole	62
C. Transporturile și căile de comunicație	64
Recapitulare/Autoevaluare	66/67
Test de evaluare sumativă	68
Învăță să înveți (II)	69

Unitatea 3. România - Elemente de geografie regională

Marile unități geografice ale României

17. Munții Carpați	72
18. Dealurile și podișurile	76
19. Câmpiile și Delta Dunării	80
Recapitulare/Autoevaluare	86/87

Caracteristici geografice ale regiunii în care este situat orizontul local

20. Elemente de prezentare a unei regiuni.....	88
21. Caracterizarea regiunii (sau a regiunilor) din jurul orizontului local	90

Recapitulare/Autoevaluare	92/93
---------------------------------	-------

Organizarea administrativă a României

22. Organizarea administrativă actuală	94
23. Orașul București – caracterizare geografică.....	96
24. Caracterizarea geografică a județului și a localității în care este situat orizontul local.....	98
Recapitulare/Autoevaluare	102/103
Test de evaluare sumativă	104

Unitatea 4. România în Europa și pe glob

România în Europa

25. Poziția geografică a României în Europa: limite și vecini.....	106
26. Țările vecine: denumire, capitală	108
Europa – un continent al planetei	
27. Europa – scurtă caracterizare geografică ..	110
28. Europa și România – elemente comune ...	112
29. Uniunea Europeană	114

Terra – planeta noastră

30. Terra – caracteristici generale	116
31. Continentele și oceanele Terrei	118

Terra – o planetă a Sistemului Solar

32. Terra – o planetă a Sistemului Solar	120
33. Planiglobul – imaginea Terrei	121
Recapitulare/Autoevaluare	122/123
Recapitulare finală/Test final.....	124/126
Știi că.....	128

Unitatea

1

Elemente de geografie a orizontului local și apropiat

■ Orizontul apropiat

1. Clasa, școala, cartierul, localitatea
2. Orientarea și distanțele în orizontul apropiat
3. Planul clasei, al școlii, al locuinței, al cartierului și al localității

■ Recapitulare ■ Autoevaluare

■ Orizontul local

4. Orizontul, linia orizontului, punctele cardinale
5. Hărți ale orizontului local

■ Caracteristici generale observabile ale orizontului local

6. Relief, hidrografie, vegetație
7. Populație, așezări, activități ale oamenilor

■ Recapitulare ■ Autoevaluare

■ Modificări observabile și repere de timp

8. Modificări observabile în realitatea înconjurătoare
9. Repere de timp: ora, ziua, săptămâna, anul, calendarul

■ De la orizontul local la țară

10. Localitatea natală. Regiunea înconjurătoare
11. De la orizontul local la regiune și țară

■ Recapitulare ■ Autoevaluare

■ Test de evaluare sumativă

■ Învăță să înveți (I)

CUVINTE-CHEIE:

- orizont apropiat ■ orizont local
- puncte cardinale ■ plan
- semne convenționale ■ legendă ■ hartă

Observ

Gabriela i-a arătat lui Alex imaginile alăturate, care ilustrează spații ce îi sunt foarte dragi.

1. Observă cu atenție imaginile marcate cu litere de la a la d și alege titlul potrivit pentru fiecare: **Sală de clasă**, **Școală**, **Cameră**, **Locuință**.
2. Ce legătură există între cele patru imagini?

Aplic

1. Câți elevi sunt în clasa ta? Cum se numește școala în care înveți?
2. Numește cinci obiecte din clasa sau din școala ta pe care le folosești zilnic. Numește cinci persoane pe care le vezi sau cu care vorbești zilnic.
3. Descrie următoarele spații din orizontul apropiat, precizând și importanța fiecăruia pentru activitatea ta zilnică: *locuința, sala de clasă, școala*.
4. Discută cu colega/colegul de bancă despre traseul parcurs de fiecare de acasă până la școală. Numiți clădirile pe lângă care treceți și activitățile desfășurate de oamenii care lucrează în aceste clădiri.

Rețin

Spațiul din jur, în care îți desfășori activitățile zilnice, reprezintă **orizontul apropiat**. Acesta cuprinde *locuința, școala, sala de clasă, drumul de acasă până la școală*, precum și locurile prin care treci pentru a parcurge acest drum.

Descopăr

Gabriela este, la fel ca tine, elevă în clasa a IV-a. Pe drumul de acasă până la școală, ea admiră mereu casele de pe strada ei, dar și de pe celelalte străzi. Acest spațiu, unde se află locuința și școala ei, poartă numele de **cartierul** Tei și reprezintă doar o parte a **localității** în care trăiesc

cele mai multe dintre prietenele sale. Printre ele se numără și Ioana, care învață la altă școală, deoarece locuiește în **cartierul** Unirea, renumit prin blocurile foarte înalte, unele chiar cu peste zece etaje.

1. Cum se numește spațiul ce reprezintă orizontul apropiat al Ioanei?
2. Al cui cartier este ilustrat în imaginea de mai sus? Argumentează răspunsul.

Rețin

Viața ta și a celorlalți oameni din jurul tău este legată de spațiile în care fiecare locuiește, își desfășoară activitățile zilnice și se relaxează. Aceste spații alcătuiesc o așezare omenească, adică o **localitate**.

Dacă localitatea ta are dimensiuni mai mari și o populație mai numeroasă, atunci este o localitate urbană (un oraș) și cuprinde mai multe **cartiere**, cu trăsături (geografice, istorice) și nume proprii. În această situație, spațiul ce face parte din viața ta de zi cu zi, adică orizontul apropiat, este reprezentat de cartierul unde se află locuința și școala ta.

Dacă trăiești într-o așezare de dimensiuni mai reduse, adică o localitate rurală (un sat), aceasta reprezintă pentru tine orizontul apropiat.

Vocabular

localitate – așezare omenească, adică un spațiu clar delimitat de natura înconjurătoare, în care oamenii trăiesc și desfășoară diferite activități.

sat – localitate de dimensiuni mici, a cărei populație se ocupă în principal cu agricultura (cultivă plante, crește animale).

oraș – localitate de dimensiuni mai mari, a cărei populație, mai numeroasă, se ocupă cu activități din domeniul industriei, al comerțului, al sănătății, al culturii etc.

cartier – diviziune sau o parte a unui oraș.

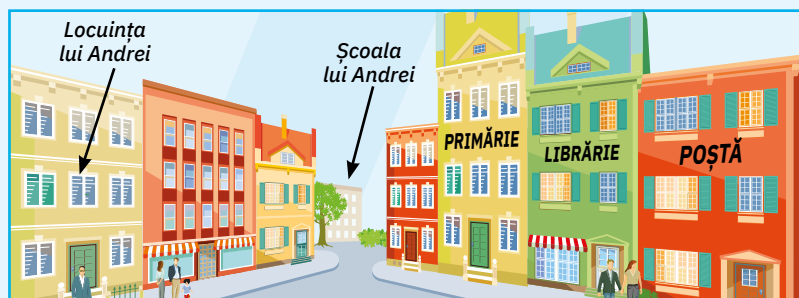
Explic

1. Desenul alăturat a fost realizat de Ioana și ilustrează localitatea în care trăiesc bunicii săi, unde toată lumea se cunoaște și se salută. Bunicul ei spune mereu că localitatea sa are o întindere mică, dar cuprinde oameni cu inimă mare.

Explică faptul că pentru bunicii Ioanei orizontul apropiat este reprezentat de localitatea în care aceștia trăiesc, muncesc și se relaxează.

2. Imaginea alăturată prezintă spațiul în care Andrei își desfășoară activitățile zilnice. Explică de ce Andrei susține că pentru el orizontul apropiat este cartierul său și nu localitatea din care face parte acest cartier.

Aplic

Copiază pe caiet următoarele afirmații și completează fiecare enunț cu termenul corect dintre cei aflați între paranteze:

- a. Spațiul în care un colectiv de elevi, de obicei de aceeași vârstă, învață pe durata unui an școlar poartă numele de ... (*clasă, locuință*).
- b. Orice instituție de învățământ își are sediul într-o clădire cu mai multe încăperi/săli, fiecare cu rol bine stabilit, cunoscută sub numele de ... (*clasă, școală*).
- c. (*Cartierul, Locuința*) ... este spațiul în care ne desfășurăm viața de familie și poate însemna o casă sau un apartament aflat într-un bloc.
- d. Partea unei localități urbane ce cuprinde străzi, locuințe și clădiri în care oamenii desfășoară diferite activități poartă numele de ... (*cartier, clasă*).

Observ

1. În ce parte a imaginii alăturate observi locuința Ionelei?
2. În ce parte se află locuința Anei față de cea a Ionelei?
3. Care dintre cele două fete ajunge cel mai repede la școală? De ce?

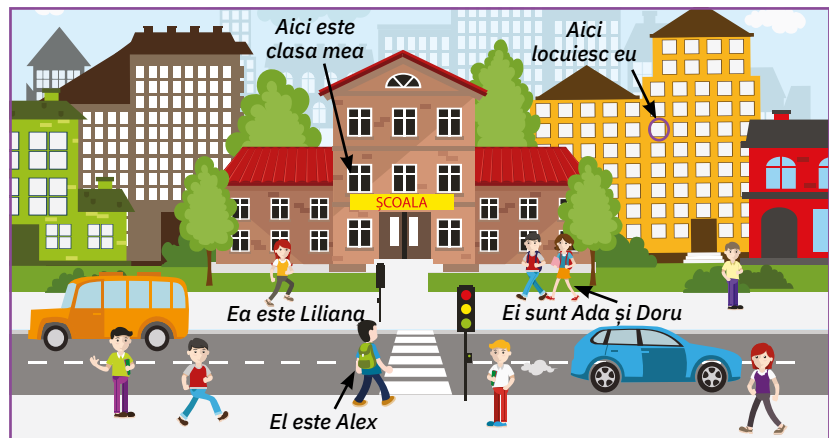

Descopăr

Alina a primit astăzi un e-mail de la Bianca, însoțit de imaginea de mai jos. Iată ce i-a scris Bianca:

„Dragă Alina, ca să poți ajunge mai ușor, iată câteva indicații despre locul unde stau. Eu locuiesc aproape de școală, blocul meu fiind situat în fața mașinii. De fapt, când ies din bloc, fac câțiva pași la stânga și deja am ajuns la școală. Sala mea de clasă se află la etajul întâi. Când mă aflu la intrarea în școală, pot observa pe dreapta fereastra clasei mele. Îți trimit o imagine în care poți vedea blocul și școala mea, precum și câțiva dintre colegii mei. Abia aștept să ne vedem, Bianca.“

1. După ce a citit e-mailul, Alina și-a dat seama că Bianca a făcut trei greșeli, dar nu de ortografie, ci de orientare în orizontul apropiat. Care sunt cele trei greșeli?
2. Reformulează următoarele enunțuri, astfel încât să devină adevărate:
  - a. În imagine se poate observa că Alex, colegul Biancăi, se află în spatele școlii.
  - b. Dacă privesc înapoi, Ada și Doru pot să o vadă pe Liliana.

Rețin

Orientarea în orizontul apropiat înseamnă să stabilești poziția locului în care te găsești, a locului în care dorești să ajungi și să afli direcția în care trebuie să mergi.

În funcție de poziția noastră față de anumite elemente (obiecte, clădiri, străzi etc.), ne putem orienta folosind direcțiile *stânga*, *dreapta*, *înainte* (în față), *înapoi* (în spate).

Putem stabili poziția unui element din orizontul apropiat raportând-o la poziția altui element cunoscut de multe persoane (de exemplu: „Dacă mergi spre Primărie, casa mea se află pe partea dreaptă a străzii“, „Școala este situată în spatele magazinului Orizont“).

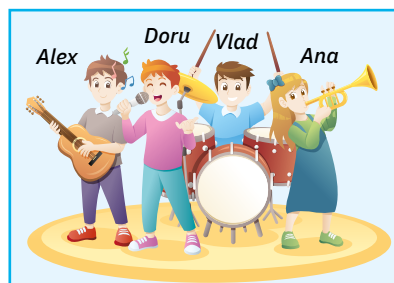

Vocabular

a (te) orienta – a ști încotro să te îndrepti pentru a ajunge într-un anumit loc; a recunoaște sau a stabili direcția; a găsi drumul până la o destinație.

Aplic

De peste doi ani, în fiecare zi de joi, după ce-și termină temele, Alex și prietenii lui se întâlnesc la Clubul Elevilor. Au o pasiune comună: muzica. Pe scenă, cei patru prieteni se așază mereu după cum poți observa în imaginea alăturată.

1. Precizează:
  - a. poziția lui Alex față de Doru;
  - b. poziția lui Vlad față de Ana.
2. Copiază pe caiet următoarele afirmații și completează fiecare enunț cu termenul corect dintre cei aflați între paranteze.
  - a. Când se află pe scenă, la cea mai mare distanță de Alex este ... (Doru, Ana).
  - b. Distanța dintre Ana și Alex este doar de câțiva ... (kilometri, metri).

Rețin

În funcție de mărimea spațiului ce reprezintă orizontul apropiat (cartierul, în cazul unui oraș – foto 1 sau localitatea, în cazul unui sat – foto 2), **distanțele** pot fi exprimate în metri sau în kilometri. În funcție de cât de apropiate sau de depărtate sunt diferitele elemente din jur, pentru măsurarea distanțelor se folosesc instrumente de măsură simple (riglă, metru, ruletă etc.).

Aplic

1. Citește enunțul de mai jos și alege varianta corectă de răspuns.
Pentru a-i explica unui prieten unde este situată locuința ta, îi dai ca reper:
  - a. un copac;
  - b. numele școlii la care înveți;
  - c. o mașină pe care ai văzut-o dimineață în fața școlii;
  - d. o clădire importantă din vecinătatea locuinței tale.
2. Într-o zi, Emil și Daniel s-au hotărât să măsoare distanța dintre cele două porți ale terenului de sport cu ruleta. După ce au măsurat și au făcut calculele necesare, cei doi băieți au aflat că distanța este de 40 m. Cum au procedat pentru a măsura distanța dintre cele două porți, știind că lungimea maximă pe care au putut-o măsura o dată cu ruleta este de 10 m?
3. Emil a vrut să măsoare distanța dintre cele două porți ale terenului și cu pasul. Un pas de-al său măsoară 40 cm. Câți pași a numărat Emil de la o poartă la cealaltă? Explică de ce distanța măsurată cu pasul este diferită de distanța măsurată cu un instrument gradat.

Explic

1. Explică poziția școlii tale față de clădirile importante din cartierul tău sau din localitatea ta.
2. Explică de ce nu poți măsura cu rigla distanța de la tablă la bancă.

Observ

Imaginile de mai jos prezintă sala de clasă în care învață Andra, observată din poziții diferite.

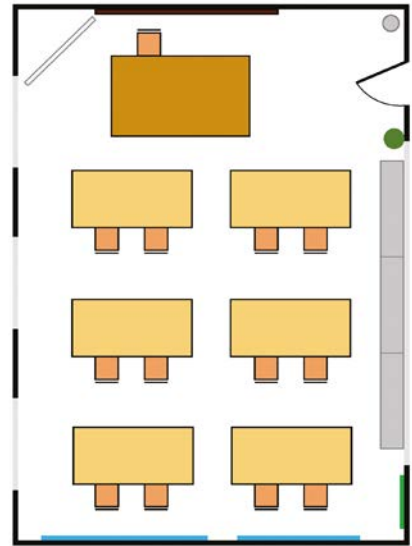
1

2

- Numește obiectele aflate în clasa în care învață Andra.
- Copiază pe caiet următoarele afirmații și completează fiecare enunț cu termenul corect dintre cei aflați între paranteze:
  - Tabla se află pe peretele din ... (*fața, spatele*) clasei.
  - Peretele cu ușa se află în ... (*dreapta, stânga*) catedrei.
  - Pe peretele din ... (*fața, stânga*) ușii sunt trei ferestre.
- Andra a desenat sala de clasă, cu bănci, scaune și toate obiectele din jurul său. Pentru a reprezenta pereții, ferestrele, ușa și obiectele din clasă, a folosit diferite figuri geometrice simbolice.
  - Care este titlul acestui desen?
  - Ce forme geometrice a folosit Andra ca simboluri pentru a reprezenta fiecare dintre obiectele aflate în clasă?
  - Analizează forma și dimensiunea figurilor folosite. Există o legătură între dimensiunea reală a obiectelor și mărimea simbolurilor utilizate? Dar între forma obiectelor și forma figurilor?

Planul clasei

Rețin

Desenul prin care sunt reprezentate spațiile din orizontul apropiat (sala de clasă, școala, locuința, cartierul, localitatea) poartă numele de **plan**. Orice plan are un **titlu**. Principalele elemente ce caracterizează spațiile reprezentate (obiecte, clădiri, străzi, parcuri etc.) sunt redată într-o formă **micșorată**. Micșorarea se realizează în funcție de dimensiunile (mărimea) spațiului și ale elementelor pentru care se întocmește planul. Cu cât spațiul și elementele sale sunt mai mari, cu atât dimensiunile lor se micșorează de mai multe ori.

Aplic

Planul Andrei este însoțit de caseta alăturată, în care ea a notat ce semnificație au simbolurile folosite. Andra a înlocuit cu cifre numele unor elemente.

Precizează cum se numesc elementele din planul clasei marcate în casetă cu cifre de la 1 la 8.

Rețin

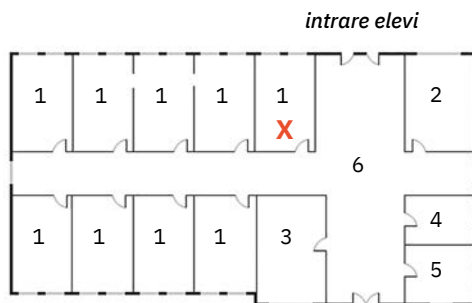
Spațiul și elementele sale specifice sunt reprezentate în plan prin simboluri numite **semne convenționale** (figuri geometrice, simboluri speciale, culori etc.).

Semnele convenționale folosite la desenarea planului alcătuiesc **legenda planului**. Orice plan este însoțit de legendă.

Legendă			
	1		planșă didactică
	2		suport materiale didactice
	3		7
	4		fereastră
	5		8
	coș de gunoi		
	flipchart		
	6		

Descopăr

1. Observă în imaginea de mai jos planul școlii în care învață Andra. Cu semnul „X” a marcat sala ei de clasă.

Legendă

1. săli de clasă
2. bibliotecă
3. cancelarie
4. secretariat
5. biroul directorului
6. coridoarele școlii

Vocabular

semne convenționale – simboluri folosite pentru a marca pe planuri sau pe hărți diferite elemente naturale sau elemente create de om (obiecte din jurul nostru, străzi, clădiri, parcuri, căi ferate etc.).

Activitate practică

Reformulează următoarele enunțuri, astfel încât acestea să se potrivească cu planul școlii (să fie adevărate):

- a. În școala Andrei sunt zece săli de clasă.
  - b. Biblioteca școlii se află în sala marcată cu cifra 5.
  - c. Când intră în școală, Andra știe că sala ei de clasă se află pe partea stângă.
2. Vizitează școala ta și reține numărul de încăperi, forma acestora și cum sunt ele situate unele față de celelalte. Realizează planul școlii tale, folosind legenda întocmită de Andra. Marchează cu semnul „X” poziția clasei tale.
Compară planul școlii tale cu planul școlii unde învață Andra. Stabilește asemănări între cele două școli.
  3. Cunoașterea planului școlii este importantă pentru evacuarea în situații excepționale (incendiu, cutremur etc.). Discută cu colegii și cu învățătoarea/învățătorul și argumentați această afirmație.

■ Măsoară lungimea fiecărui perete al clasei tale, lățimea ușii, a ferestrelor și a distanțelor dintre acestea. Măsoară lungimea și lățimea obiectelor semnificative din clasă, mai mari ca dimensiune.

■ Micșorează de 10 ori dimensiunile măsurate și întocmește planul clasei tale, utilizând simbolurile folosite de Andra. Marchează cu semnul „X” poziția ta în bancă.

■ Schimbă caietul cu colega/colegul de bancă. Planul clasei întocmit de colega ta/colegul tău este identic cu planul întocmit de tine? Stabiliți împreună și alte semne convenționale pentru obiectele din clasa voastră; notați-le separat, într-o nouă legendă.

Aplic

Imaginile de mai jos prezintă locuința Andrei, observată din poziții diferite. Cu cifra 1 este marcată camera Andrei.

1. Analizează imaginile de mai sus (A și B) și alege litera corespunzătoare răspunsului corect:

I. Locuința Andrei este compusă din:

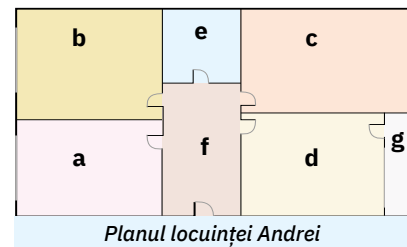
- a. cameră de zi, două dormitoare, bucătărie, baie, hol și balcon;
- b. cameră de zi, hol, un dormitor, baie și bucătărie.

II. Baia și bucătăria au dimensiuni:

- a. diferite;
- b. egale.

2. Identifică încăperile ce formează locuința Andrei, marcate pe planul alăturat cu literele a, b, c, d, e, f și g și colorate diferit.

3. Desenează planul locuinței tale. Discută cu colega/colegul de bancă și stabiliți asemănări și deosebiri între locuințele voastre.

Observ

Observă planul cartierului în care locuiește Andra. Blocul în care se află locuința Andrei este marcat pe plan cu cifra 1.

1. Identifică școala unde învață Andra, știind că este situată pe o stradă cu nume de flori. Cum se numește această stradă? Cu ce cifră este marcată pe plan școala?

2. Identifică cele mai importante clădiri din cartierul Andrei, știind că cifrele marcate pe plan indică: 3 – farmacie; 4 – dispensar; 5 – magazin universal; 6 – biserică; 7 – bancă.

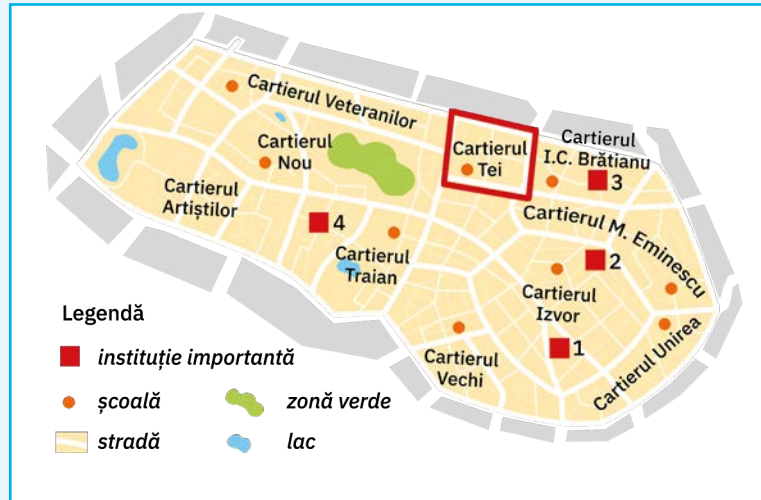
3. Strada pe care locuiește Andra are în realitate o lungime de 110 m. Pe planul cartierului, lungimea ei este de 11 mm. De câte ori a fost micșorată lungimea reală a acestei străzi pentru a putea fi reprezentată pe plan?

Explic

Observă planul localității în care trăiește Andra.

1. Identifică pe plan cartierul Andrei. Explică de ce localitatea Andrei este una urbană.
2. Identifică cele mai importante instituții din localitate, știind că cifrele marcate pe plan indică: 1 – Primăria; 2 – Poliția; 3 – Spitalul; 4 – Clubul Elevilor.
3. Compară planul cartierului cu planul localității. Explică de ce pe planul localității nu au fost marcate străzile și clădirile din cartierul Tei.

Planul localității Basarab

Proiect

Bună! Eu sunt Andra și ți-am prezentat o mică parte din orizontul meu apropiat. Acum este rândul tău. Îți propun să realizezi împreună cu colegii tăi un poster cu titlul Orizontul apropiat.

Materialele și informațiile adunate vă vor ajuta să cunoașteți mai bine spațiul în care vă desfășurați activitatea de zi cu zi: școala la care învățați, cartierul sau localitatea în care trăiți.

Unele informații vă vor fi de folos la orele de istorie și de educație civică, iar proiectul vostru va fi util tuturor celor care doresc să vă cunoască școala, cartierul sau localitatea. Pentru a afla cum se realizează un proiect, vezi pagina 69.

Tema proiectului ORIZONTUL APROPIAT

Ce veți realiza? Un poster care să prezinte aspecte din spațiul existenței voastre zilnice:

1. planul clasei și al școlii unde învățați;
2. planul cartierului sau al localității în care trăiți;
3. fotografii din clasa și din școala voastră;
4. fotografii care surprind clădiri importante, străzi deosebite din cartierul sau din localitatea voastră;
5. desene cu locurile preferate din jurul vostru;
6. povestiri sau legende despre cartierul sau localitatea voastră.

Cum veți lucra? În echipă! Formați echipe de câte trei – patru elevi. Fiecare echipă realizează propriul poster. Stabiliți sarcini de lucru pentru fiecare membru al echipei (cine strânge informațiile despre cartier, cine face fotografiile, cine realizează planurile, cine află poveștile și legendele interesante despre cartier sau despre localitate etc.).

La final, expuneți în clasă toate posterele realizate.

1. Privește imaginea alăturată, care ilustrează o parte din cartierul în care locuiesc Ana și Alex. Locuința Anei se află în clădirea marcată cu litera A.

a. În fiecare zi când își face temele, Alex vede pe fereastra camerei sale clădirea în care locuiește Ana. Cu ce literă este marcată clădirea în care se află locuința lui Alex?

b. În ce direcție se îndreaptă Ana când iese din bloc pentru a merge la școală?

c. Când termină cursurile și merge spre casă, dinspre ce parte vede Ana copiii ieșind de la grădiniță?

2. Alex a fost în vizită la Paul, care locuiește într-o altă localitate. Când a ajuns la locuința lui Paul, a primit un SMS, prin care acesta îi transmitea că este încă la școală, dar că se vor întâlni la cofetăria de pe strada Micșunelelor. Foarte curios să descopere spațiul în care prietenul său își desfășoară viața de zi cu zi, Alex a făcut o plimbare în apropiere. Iată ce a descoperit:

Blocul în care locuiește Paul se află chiar în fața școlii. Paul i-a spus că de la fereastra clasei sale se vede clădirea Primăriei, situată pe str. Morarului. Plimbându-se pe această stradă, Alex a observat pe partea dreaptă Primăria și farmacia, iar pe partea stângă, dispensarul. După dispensar a făcut la stânga și a ajuns pe str. Micșunelelor. După ce a trecut de Poliție, Alex a ajuns la cofetăria unde deja îl aștepta Alex, care, între timp, terminase orele.

Privește cu atenție planul cartierului în care trăiește Paul. Alex a marcat cu cifre 1, 2, 3, 4 și 5. În legendă, a notat blocul în care se află locuința lui Paul și cofetăria unde cei doi prieteni s-au regăsit.

a. Numește clădirile marcate pe plan cu cifrele 1, 2, 3, 4 și 5.

b. Strada Micșunelelor are, în realitate, o lungime de 400 m. Pe plan, lungimea străzii este de 4 cm. De câte ori este micșorată lungimea acestei străzi?

3. Scrie pe caiet un text de maximum 10 rânduri, în care să folosești în mod corect termenii: *apropiat, cartier, distanță, locuință, micșorată, orizont, orientare, plan, stradă, școală.*

ȘCOALĂ GRĂDINIȚĂ A

B C

Legendă

A blocul în care locuiește Paul

B cofetărie

clădire observată de către Alex

clădire

stradă

Str. Morarului

Str. Micșunelelor

1 2 3 4 5

 1. Copiază pe caiet enunțurile de mai jos și variantele de răspuns. Încercuiește litera care prezintă varianta corectă, după *modelul: 4 – b.*

I. Spațiul din jurul nostru, în care ne desfășurăm întreaga activitate, reprezintă:

- a. orizontul cunoscut;   b. orizontul apropiat.

II. Din orizontul apropiat fac parte:

- a. elemente naturale;   b. elemente naturale și elemente create de om.

III. Planul este un desen pe care sunt reprezentate elementele dintr-un spațiu în mărime:

- a. micșorată față de realitate;   b. reală.

2. Caseta alăturată reprezintă legenda planului unei localități.

Analizează informațiile oferite în legendă și apoi copiază pe caiet textul de mai jos. Înlocuiește semnele convenționale din text cu elementele corespunzătoare.

Localitatea în care trăiește Teodora este străbătută de un numit Mureș. În drumul său spre școală, ea traversează zilnic un construit peste Mureș. Școala este situată în mijlocul localității, pe cea mai frumoasă din localitate. Aici se află și cele mai importante : Primăria, spitalul, biserica. Pe la marginea localității trece o , dincolo de care se întinde o .

Legendă	
	clădiri
	stradă
	cale ferată
	pod
	râu
	pădure

3. Copiază pe caiet afirmațiile de mai jos și completează fiecare enunț cu termenul corect dintre cei aflați între paranteze.

- a. Într-o școală există mai multe ... (*cartiere, săli de clasă*).
- b. (*Cartierul, Școala*) ... reprezintă o parte a unei localități.
- c. Instrumentul folosit la măsurarea distanțelor este ... (*ruleta, cântarul*).
- d. În orizontul apropiat putem stabili ... (*direcția, poziția*) unui obiect dacă o raportăm la poziția altuia.
- e. Semnele convenționale folosite la desenarea unui plan se notează în ... (*titlu, legendă*).
- f. Localitățile rurale sunt reprezentate de ... (*orașe, sate*).
- g. Dacă locuiești într-o localitate rurală de mici dimensiuni, atunci orizontul apropiat este reprezentat de ... (*întreaga localitate, casele vecinilor*).

GRILĂ DE AUTOEVALUARE

Calificativ	1	2	3
Foarte bine	3 răspunsuri corecte	4-5 semne convenționale corecte	6-7 răspunsuri corecte
Bine	două răspunsuri corecte	3-4 semne convenționale corecte	5-6 răspunsuri corecte
Suficient	un răspuns corect	două semne convenționale corecte	3-4 răspunsuri corecte

Fișă de observare sistematică. „EU ÎN OGLINDĂ!“ Cum sunt eu?

Citește trăsăturile de mai jos. Bifează cu X caseta cu varianta de răspuns care consideri că te reprezintă la orele de geografie.

Cum sunt eu?	Foarte puțin	Puțin	Așa și așa	Mult	Foarte mult
Activ					
Disciplinat					
Comunicativ					
Conștiincios					
Curajos					
Curios					